

BÀI 14. SỬ DỤNG VÀ BẢO VỆ TÀI NGUYÊN THIÊN NHIÊN

I. SỬ DỤNG VÀ BẢO VỆ TÀI NGUYÊN SINH VẬT

1. Tài nguyên rừng

- Hiện trạng: Diện tích rừng đang tăng lên nhưng chất lượng rừng chưa thể phục hồi.

SỰ BIẾN ĐỘNG DIỆN TÍCH RỪNG CỦA NƯỚC TA QUA MỘT SỐ NĂM

(Đơn vị: nghìn ha)

Năm	Tổng diện tích rừng (nghìn ha)	Rừng tự nhiên (nghìn ha)	Rừng trồng (nghìn ha)	Độ che phủ (%)
2005	12418,5	9529,4	2889,1	37,5
2007	12739,3	10188,2	2551,1	38,5
2009	13258,8	10339,3	2919,5	39,1
2011	13515,1	10285,4	3229,7	39,7
2013	13954,4	10398,1	3556,3	41,0
2014	13796,5	10100,2	3696,3	40,4
2015	14061,8	10175,5	3886,3	40,8

(Theo Niên giám thống kê 2015; Công bố hiện trạng rừng năm 2015 (Quyết định số 3158/QĐ-BNN-TCLN ngày 27/7/2016))

- Vai trò của rừng:

- + Cân bằng sinh thái: chống xói mòn, hạn chế lũ lụt,...
- + Cung cấp lâm sản, du lịch sinh thái,...

- Biện pháp:

- + Nâng cao độ che phủ rừng.
- + Quy hoạch, phân loại và phát triển rừng:

- Rừng đặc dụng: bảo vệ cảnh quan, đa dạng sinh học ở các vườn quốc gia, khu bảo tồn thiên nhiên.

- Rừng phòng hộ: trồng rừng để phủ xanh đất trống, đồi trọc.

- Rừng sản xuất: duy trì và phát triển diện tích rừng.
- Triển khai luật bảo vệ và phát triển rừng. Tăng diện tích rừng để phục hồi cân bằng sinh thái.

2. Đa dạng sinh học (HS tự học)

II. SỬ DỤNG VÀ BẢO VỆ TÀI NGUYÊN ĐẤT

- Hiện trạng:

- + Diện tích đất chưa sử dụng còn lớn nhưng chủ yếu là đất bị thoái hóa → khó cải tạo.
- + Đẩy mạnh việc trồng rừng → giảm đất trống, đồi trọc; tuy nhiên đất vẫn bị đe dọa hoang mạc hóa.

- Biện pháp:

- + Vùng đồi núi: áp dụng biện pháp thủy lợi, làm ruộng bậc thang, đào hồ vẫy cá, trồng cây theo băng, áp dụng biện pháp nông - lâm kết hợp,...
- + Vùng đồng bằng: quản lý sử dụng đất, đẩy mạnh thâm canh, chống suy thoái và ô nhiễm đất,...

III. SỬ DỤNG VÀ BẢO VỆ CÁC TÀI NGUYÊN KHÁC

- Nước: ngập vào mùa mưa, thiếu nước vào mùa khô → sử dụng hiệu quả, tiết kiệm và chống ô nhiễm nguồn nước.
- Khoáng sản: đa dạng nhưng phân tán, khai thác trái phép → quản lý chặt chẽ, tránh lãng phí, ô nhiễm.
- Du lịch: ô nhiễm môi trường ở nhiều điểm du lịch, cảnh quan suy thoái → bảo tồn, tôn tạo tài nguyên du lịch, bảo vệ cảnh quan khỏi ô nhiễm.
- Khí hậu, biển: cần được sử dụng hợp lý và bền vững.